

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทนี้จะเป็นการอธิบายระเบียบวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย สำหรับการวิจัยแบบสำรวจ (survey design) เรื่อง "อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน (The influence of school social environment on school achievement)" โดยจะนำเสนอเป็นหัวข้อดังนี้

1. การนิยามในเชิงปฏิบัติการ
2. การทดสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ
3. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา และการสุ่มตัวอย่าง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนิยามเชิงปฏิบัติการ

ในงานวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรที่ใช้ในการวัด 2 ประเภทคือ

1. ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่

สัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน (school achievement) หมายถึง ระดับคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนโดยเฉลี่ยของโรงเรียนที่ได้จากแบบวัดความสามารถทั่วไป การคิด และแก้ปัญหา คุณลักษณะทั่วไป คุณลักษณะเพื่อพัฒนาอาชีพ คุณลักษณะเพื่อพัฒนาสังคม ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2533

2. ตัวแปรอิสระ (independent variables) ประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

1. การจัดระเบียบทางสังคมของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะด้านองค์ประกอบที่อยู่ภายในระบบโรงเรียน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

- 1.1 ด้านการบริหาร หมายถึง แนวนโยบายในการบริหาร พฤติกรรมการบริหาร บทบาทผู้นำทางด้านวิชาการ

การวัดตัวแปร

1.1.1 พฤติกรรมกาบริหาร ใช้ข้อความในแบบสอบถาม 5 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 1-5 เพื่อประเมินว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการต่อไปนี้ในระดับใดดังนี้

ข้อ 1 จัดทำแผน/โครงการปฏิบัติ ได้ถูกต้องครอบคลุมงานบริหารทั้ง 6 งาน ได้แก่ 1) งานวิชาการ 2) งานธุรการ 3) งานปกครองนักเรียน 4) งานบริการ 5) งานโรงเรียนกับชุมชน 6) งานจัดสภาพโรงเรียนและบริหารทั่วไป

ข้อ 2 ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในวิถีการประเมินผลเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง

ข้อ 3 จัดงานให้บุคลากรภายในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความกดดันและความสนใจ

ข้อ 4 ประชุมปรึกษาหารือกับผู้ร่วมงานเมื่อมีปัญหาหรืองานสำคัญ และปฏิบัติตามมติที่ประชุม

ข้อ 5 ปรับแนวทางการบริหารให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.2 คุณลักษณะของผู้บริหาร ใช้ข้อความในแบบสอบถาม 5 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 6-10 เพื่อประเมินว่าผู้บริหารโรงเรียนมีคุณลักษณะต่อไปนี้ในระดับใดดังนี้

ข้อ 6 เป็นผู้สนใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน

ข้อ 7 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานและนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้

ข้อ 8 เชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจอย่างเด็ดขาด ชัดเจน ในสิ่งที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผล

ข้อ 9 ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ ทั้งความรักและความห่วงใยเสมอ

ข้อ 10 ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เห็นแก่ความสุทธหรือประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง

1.1.3 ความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ใช้ข้อความในแบบสอบถาม 5 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 11-15 เพื่อประเมินว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการต่อไปนี้ในระดับใดดังนี้

ข้อ 11 เอาใจใส่ดูแลการสอนของครู พร้อมให้ข้อติชมหรือข้อเสนอแนะอย่างสม่ำเสมอ

ข้อ 12 จัดให้มีการอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ข้อ 13 กระตุ้นให้ครูได้นำปัญหาการเรียนการสอนมาอภิปรายหรือปรึกษากันหรือร่วมกัน และให้ข้อที่แนะ นำไปสู่การปฏิบัติที่ดีขึ้นได้

ข้อ 14 ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสฝึกอบรมดูงานหรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ข้อ 15 จัดให้มีการประชุมหรือปรึกษากัน เพื่อวางแผนวิชาการหรือเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

1.2 ด้านการบริการนักเรียน หมายถึง การให้บริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน เช่น บริการแนะแนว บริการสุขภาพ บริการห้องสมุด เป็นต้น

การวัดตัวแปร

การบริการนักเรียนใช้ข้อความในแบบสอบถาม 10 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 16-25 เพื่อประเมินว่าโรงเรียนได้จัดบริการสิ่งต่อไปนี้ในระดับใดดังนี้

ข้อ 16 จัดห้องแนะแนว ได้เหมาะสมสะดวกแก่การบริการนักเรียน

ข้อ 17 ให้ความรู้ในการศึกษาต่อและแนวทางประกอบอาชีพแก่นักเรียน

ข้อ 18 จัดทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนและมีเกณฑ์พิจารณาผู้ที่ได้รับทุนอย่าง

เหมาะสม

ข้อ 19 จัดห้องพยาบาลนักเรียนอยู่ในสภาพสมบูรณ์ มีเตียงพยาบาลและเวชภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

ข้อ 20 มีวิธีการส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน

ข้อ 21 จัดระเบียบวิธีการรักษาความปลอดภัยตามอาคารเรียน สถานที่ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน

ข้อ 22 จัดห้องสมุดได้อย่างเหมาะสม ปริมาณหนังสือประกอบการค้นคว้าเพียงพอตามความต้องการของนักเรียน

ข้อ 23 มีวิธีการจัดเก็บรักษา ท่อมแซมหนังสืออย่างเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อพร้อมที่จะให้บริการ

ข้อ 24 มีวิธีการจัดหาอาหารกลางวันจำหน่ายแก่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง

ข้อ 25 จัดบริการห้องโสตทัศนศึกษา พร้อมด้วยสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมความรู้ให้แก่นักเรียน

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้การศึกษาที่สมบูรณ์แก่นักเรียน เช่น กิจกรรมปกครอง ชุมนุมทางวิชาการ กิจกรรมนันทนาการและกีฬา กิจกรรมส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์

การวัดตัวแปร

การจัดกิจกรรมนักเรียนใช้ข้อความในแบบสอบถาม 10 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 26-35 เพื่อประเมินว่า โรงเรียนได้ดำเนินการหรือส่งเสริมสิ่งต่อไปนี้ให้แก่ นักเรียน ในระดับใด ดังนี้

ข้อ 26 จัดกิจกรรมเพื่อฝึกนิสัยให้นักเรียนมีความเป็นระเบียบวินัยต่อตนเอง

ข้อ 27 จัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความสำนึกและจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ข้อ 28 จัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดความรักและสามัคคีกัน

ข้อ 29 กิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ที่นักเรียนเข้าร่วมทำให้ได้ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อ 30 จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน และสาธิตการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนวิชาต่าง ๆ ของนักเรียน

ข้อ 31 ผลการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ นักเรียน

ข้อ 32 ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนหรือชุมนุมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความ ต้องการและความถนัดของนักเรียนเป็นสำคัญ

ข้อ 33 มีวิธีดำเนินการเพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม-กีฬา เช่น กีฬาสี กีฬาจังหวัด เป็นต้น

ข้อ 34 มีวิธีดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

ข้อ 35 มีระบบการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มาตรฐานวัดตัวแปรดังที่ได้กล่าวมานี้ ประกอบด้วยข้อความที่ให้ผู้ตอบประเมินทัศนะในเชิงคุณภาพที่มีต่อการจัดระเบียบทางสังคมของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ว่าอยู่ในระดับใด โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

มาก	ให้คะแนน	5
ค่อนข้างมาก	"	4
ปานกลาง	"	3
ค่อนข้างน้อย	"	2
น้อยน้อย	"	1

2. บริบททางสังคมของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนและครูในโรงเรียน โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

2.1 คุณลักษณะของนักเรียน ในที่มี 1 ตัว ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.1.1 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน

การวัดตัวแปร

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ใช้ข้อความในแบบสอบถามข้อ 4-7

ดังนี้

ข้อ 4 อาชีพหลักในปัจจุบันของบิดาของนักเรียน คือ

ข้อ 5 อาชีพหลักในปัจจุบันของมารดาของนักเรียน คือ

ข้อ 6 รายได้ของบิดาต่อเดือนประมาณ บาท

ข้อ 7 รายได้ของมารดาต่อเดือนประมาณ บาท

สามารถวัดตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวซึ่งวัดจากสถานภาพทางอาชีพ* จัดแบ่งออกเป็นดังนี้

คะแนน 5 คะแนน ประกอบด้วย

- ทำราชการตั้งแต่ ซี 8 ขึ้นไป รัฐวิสาหกิจระดับตั้งแต่ผู้อำนวยการกองขึ้นไป
- บริษัทเอกชนในฐานะที่เป็นเจ้าของกิจการเอง
- โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นเจ้าของกิจการเอง

* นฤมล บุญนิม. ความถี่ใฝ่ในความสำเร็จในเชิงความคาดหวังทางการศึกษา : ศึกษากรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์คณะสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529 : 57-59.

- เกษตรกรต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นเจ้าของฟาร์มขนาดใหญ่
- ประกอบวิชาชีพอิสระ เช่น แพทย์ สถาปนิก วิศวกร ทนายความ

นักวิทยาศาสตร์

คะแนน 4 คะแนน ประกอบด้วย

- ข้าราชการตั้งแต่ระดับ 6-7 พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับหัวหน้าฝ่าย
- ทำงานในบริษัทเอกชนระดับหรือตำแหน่งบริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก
- ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมระดับหรือตำแหน่งบริหาร หัวหน้าฝ่าย

หัวหน้าแผนก

- เจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก

คะแนน 3 คะแนน ประกอบด้วย

- ข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3-5 พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับประจำแผนก
- รับจ้างทำของภายในบ้าน
- ลูกจ้างตามบริษัทหรือโรงงานระดับหัวหน้างาน
- ค้าขายในร้านเล็ก ๆ ของตนเอง
- พนักงานขายทั่วไป
- เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง

คะแนน 2 คะแนน ประกอบด้วย

- ข้าราชการตั้งแต่ระดับ 1-2
- กรรมกรในโรงงานหรือลูกจ้างระดับเสมียนพนักงานหรือคนคุมคนงาน
- เสมียนพนักงานในบริษัทเอกชน
- เกษตรกรซึ่งเช่าที่ดินทำกิน

คะแนน 1 คะแนน ประกอบด้วย

- กรรมกรรับจ้างทั่วไป
- กรรมกรในโรงงานที่ไม่ได้ใช้ทักษะใด ๆ
- ลูกจ้างตามบ้าน

2.2 คุณลักษณะของครู ในที่มี 3 ตัว ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา

ประสิทธิภาพการสอน

การวัดตัวแปร

คุณลักษณะครู ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน โดยใช้คำถาม โดยตรงในเรื่องที่ทำการศึกษา

มาตรวัดตัวแปรคุณลักษณะของครูซึ่งวัดจาก วุฒิการศึกษา ได้กำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

ต่ำกว่าปริญญาตรี	ให้คะแนน	=	1
ปริญญาตรี	"	=	2
สูงกว่าปริญญาตรี	"	=	3

3. บรรยากาศทางสังคมของโรงเรียน หมายถึง ลักษณะรวมของทัศนคติ ความเชื่อ บรรทัดฐาน และการคาดหวังของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกในโรงเรียน โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

3.1 บรรยากาศทางสังคมตามการรับรู้ของนักเรียน ในที่นี้มี 4 ตัว ดังนี้

3.1.1 การรับรู้เกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อตนเองในปัจจุบัน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการคาดหวังและการประเมินของคนอื่น โดยเฉพาะบุคคลนัยสำคัญคือ พ่อแม่ ครู และเพื่อนที่มีต่อตนเอง เสมือนเป็นอัตมโนทัศน์ทางการศึกษาในปัจจุบัน

การวัดตัวแปร

การรับรู้เกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อตนเองในปัจจุบัน ใช้ข้อความในแบบสอบถาม 6 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 1-6 ดังนี้

ข้อ 1 ท่านคิดว่าท่านมีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับใด (+)

ข้อ 2 บิดามารดาของท่านคิดว่าท่านด้อยความสามารถเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น (-)

ข้อ 3 ครูส่วนใหญ่มองว่าท่านเป็นคนที่มีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับใด (+)

ข้อ 4 ท่านมีความรู้สึกว่าเป็นอื่น ๆ มีความเชื่อถือในตัวท่านเพียงใด (+)

ข้อ 5 ท่านคิดว่าท่านมีความสามารถทางการเรียนน้อยกว่าคนอื่น ๆ (-)

ข้อ 6 โดยทั่วไปแล้วคนอื่น ๆ ประเมินและคาดหวังในความสามารถของท่านอย่างไร (+)

3.1.2 การรับรู้เกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อตนเองในอนาคต เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการรับรู้ต่อความเชื่อของคนอื่น โดยเฉพาะบุคคลนัยสำคัญคือ พ่อ

แม่ ครู และเพื่อน เกี่ยวกับโอกาสความก้าวหน้าทางการศึกษาในอนาคต

การวัดตัวแปร

การรับรู้เกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อตนเองในอนาคตใช้

ข้อความในแบบสอบถาม 6 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 7-12 ดังนี้

- ข้อ 7 คนอื่น ๆ มักมองว่าโอกาสที่ท่านจะประสบความสำเร็จในชีวิตเป็นเรื่องยาก (-)
- ข้อ 8 ระดับการศึกษาสูงสุดที่ท่านคิดว่าจะสามารถเรียนได้ (+)
- ข้อ 9 ระดับการศึกษาสูงสุดที่ตามมาตราของท่านคิดหรือคาดหวังว่าท่านจะสามารถเรียนได้ (+)
- ข้อ 10 ครูส่วนใหญ่คิดหรือคาดหวังว่าท่านจะเป็นผู้หนึ่งที่ประสบความสำเร็จทางการเรียน (+)
- ข้อ 11 เพื่อน ๆ ของท่านคิดหรือคาดหวังว่าท่านจะสอบเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ (+)
- ข้อ 12 ท่านคิดว่าตัวท่านเองเป็นคนไม่มีอนาคต (-)

3.1.3 ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของการศึกษา เป็นตัวแปร

ที่เกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับครูและเพื่อนนักเรียน ในลักษณะของการให้ความสนใจในเรื่องสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ตลอดจนการรับรู้ในเรื่องความสำคัญของการศึกษาและผลการศึกษาของเขา

การวัดตัวแปร

ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของการศึกษา ใช้ข้อความในแบบ

สอบถาม 10 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 13-22 ดังนี้

- ข้อ 13 ท่านมักจะรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน (-)
- ข้อ 14 ท่านพยายามที่จะทำในสิ่งที่ดีที่สุดในด้านการเรียน แต่ก็ไม่มีใครสนใจ (-)
- ข้อ 15 ท่านคิดว่าการศึกษาคือเรื่องสำคัญสำหรับอนาคต (+)
- ข้อ 16 ผลการศึกษามีความสำคัญต่อการมีโอกาสดูแลและทำงานในที่ใด ๆ (+)
- ข้อ 17 นักเรียนที่มีผลการเรียนดี ถูกมองว่าเป็นเด็กเรียน ทำให้มีเพื่อนน้อย (-)

ข้อ 18 ผลการเรียนไม่ใช่สิ่งสำคัญ ขอเพียงแค่ "ผ่าน" ก็พอ (-)

ข้อ 19 โรงเรียนไม่ได้ทำอะไรที่เป็นประโยชน์ที่ตัวนักเรียนมุ่งหวังไว้เลย

(-)

ข้อ 20 ครูส่วนใหญ่มักแสดงความสนใจในความสามารถทางการเรียนของท่านเพียงใด (+)

ข้อ 21 เพื่อน ๆ มักจะไม่ชอบและมักจะตำหนินักเรียนที่เรียนดีกว่าตนเองเสมอ (-)

ข้อ 22 ท่านตั้งความหวังว่าต้องการทำอะไรคะแนนให้ดีที่สุด ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนเพียงใด (+)

3.1.4 การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานทางการศึกษาของโรงเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับความกดดันที่โรงเรียนกำหนดไว้ โดยสมาชิกและระบบราชการในสังคมของโรงเรียน นอกจากนี้ยังวัดการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องการชั่งกันและการร่วมมือกันภายในโรงเรียนตามบทบาทการเป็นนักเรียน

การวัดตัวแปร

การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานทางการศึกษาของโรงเรียน ใช้ข้อความในแบบสอบถาม 8 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 23-30 ดังนี้

ข้อ 23 ท่านอ่านหนังสือและทำการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมายให้เพียงใด (+)

ข้อ 24 การเตรียมการอ่านบทเรียนล่วงหน้าก่อนที่ครูจะสอนเป็นเรื่องสำคัญ (+)

ข้อ 25 การเข้าห้องเรียนสายหรือโดดเรียนเป็นเรื่องปกติธรรมดาสำหรับ

ที่วัดการเป็นนักเรียน (-)

ข้อ 26 การที่ต้องตั้งใจเรียนและปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ทำให้ท่านรู้สึก

อึดอัด (-)

ข้อ 27 โชคชะตามีความสำคัญมากกว่าการทำงานหนักเพื่อความสำเร็จ (-)

ข้อ 28 การเรียนภายในห้องเรียนของท่านมักจะมีการชั่งกันเพื่อให้ได้คะแนน

ที่ดีเพียงใด (+)

ข้อ 29 ก่อนสอบท่านและเพื่อน ๆ มักจะมีการติวกันเสมอ (+)

ข้อ 30 ท่านคิดว่าการทบทวนหรือทำแบบฝึกหัดเสริมบทเรียนเป็นเรื่องสำคัญ

เพียงใด (+)

3.2 บรรยากาศทางสังคมตามการรับรู้ของครู ในที่มี 6 ตัวแปรดังนี้

3.2.1 การประเมินและการคาดหวังของครูในปัจจุบันต่อนักเรียนในโรงเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการประเมินและคาดหวังของครูต่อนักเรียนจากลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่จะดำเนินไปซึ่งการศึกษาที่ต่อไป

การวัดตัวแปร

การประเมินและการคาดหวังของครูในปัจจุบันต่อนักเรียนในโรงเรียน ใช้ข้อความในแบบสอบถาม 8 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 1-8 ดังนี้

- ข้อ 1 นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับใด (+)
- ข้อ 2 นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจเรียนอยู่ในระดับใด (+)
- ข้อ 3 นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบในตัวเองระดับใด (+)
- ข้อ 4 นักเรียนในโรงเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนมีมากน้อยเพียงใด (-)
- ข้อ 5 นักเรียนในโรงเรียนที่มีพื้นฐานทางการเรียนต่ำมีมากน้อยเพียงใด (-)
- ข้อ 6 นักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอยู่ในระดับใด (+)
- ข้อ 7 นักเรียนส่วนใหญ่มักจะทำให้ครูผู้สอนรู้สึกผิดหวังกับผลการสอบในแต่ละครั้งเสมอ (-)
- ข้อ 8 ครูส่วนใหญ่พยายามสอนอย่างเต็มที่แล้ว แต่นักเรียนไม่มีความพยายามทำความเข้าใจหรือช่วยเหลือตัวเอง (-)

3.2.2 การประเมินและการคาดหวังของครูต่อนักเรียนในโรงเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการประเมินและคาดหวังของครูต่อนักเรียน โดยเฉพาะความเป็นไปได้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยหรือสำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการรับรู้โดยตัวครูเองและการรับรู้ในความเชื่อของผู้บริหารในเรื่องดังกล่าว

การวัดตัวแปร

การประเมินและการคาดหวังของครูต่อนักเรียนในโรงเรียน ใช้ข้อความในแบบสอบถาม 8 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 9-16 ดังนี้

- ข้อ 9 นักเรียนในโรงเรียนนี้น่าจะมีโอกาสสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มากน้อยเพียงใด (+)
- ข้อ 10 นักเรียนในโรงเรียนนี้น่าจะมีความสามารถเรียนจบปริญญาตรีได้มากน้อยเพียงใด (+)
- ข้อ 11 นักเรียนในโรงเรียนนี้น่าจะมีความก้าวหน้าในอาชีพที่ดีต่อไปมากน้อยเพียงใด (+)

ข้อ 12 โอกาสที่นักเรียนในโรงเรียนนี้จะว่างงานมีอย่างน้อยเพียงใด (-)

ข้อ 13 ผู้บริหารโรงเรียนของท่านคิดว่านักเรียนในโรงเรียนมีโอกาสที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มีอย่างน้อยเพียงใด (+)

ข้อ 14 ผู้บริหารโรงเรียนของท่านคิดว่านักเรียนในโรงเรียนจะมีความสามารถเรียนจบปริญญาตรีได้มีอย่างน้อยเพียงใด (+)

ข้อ 15 ผู้บริหารโรงเรียนของท่านคิดว่านักเรียนในโรงเรียนจะมีความก้าวหน้าในอาชีพที่ติดต่อไปมีอย่างน้อยเพียงใด (+)

ข้อ 16 ผู้บริหารโรงเรียนของท่านคิดว่านักเรียนในโรงเรียนจะว่างงานเมื่อตรา มีอย่างน้อยเพียงใด (-)

3.2.3 การรับรู้ของครูเกี่ยวกับพ่อแม่ในการส่งเสริมผลักต้นให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการรับรู้ของครูซึ่งเกี่ยวกับค่านิยมทางการศึกษาของทางบ้านนักเรียน

การวัดตัวแปร

การรับรู้ของครูเกี่ยวกับพ่อแม่ในการส่งเสริมผลักต้นให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ให้ข้อความในแบบสอบถาม 8 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 17-24 ดังนี้

ข้อ 17 พ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนี้ให้เวลาในการอบรมดูแลนักเรียนเพียงใด (+)

ข้อ 18 พ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนี้ ได้ส่งเสริมการเรียนของนักเรียนเพียงใด (+)

ข้อ 19 พ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนี้สนับสนุนให้เด็กร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเพียงใด (+)

ข้อ 20 พ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนี้ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนมีอย่างน้อยเพียงใด (+)

ข้อ 21 พ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนี้มักจะติดตามถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนที่โรงเรียน (+)

ข้อ 22 พ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนี้ เห็นว่าผลการเรียนเป็นเรื่องสำคัญมีอย่างน้อยเพียงใด (+)

ข้อ 23 พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนนี้ เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีปัญหามีอย่างน้อยเพียงใด (-)

ข้อ 24 พ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนี้ ที่ไม่เข้าใจในเรื่องการประเมินผลการศึกษาและการจบหลักสูตรของนักเรียนมีมากน้อยเพียงใด (-)

3.2.4 การส่งเสริมผลึกต้นของครูต่อนักเรียนในลักษณะปัจเจกบุคคล เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการวัดในเรื่องการส่งเสริมผลึกต้นของครูที่พยายามให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้นตามความสามารถของปัจเจกบุคคล

การวัดตัวแปร

การส่งเสริมผลึกต้นของครูต่อนักเรียนในลักษณะปัจเจกบุคคล ใช้ข้อความในแบบสอบถาม 6 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 25-30 ดังนี้

ข้อ 25 ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนให้ความสนใจและเข้าใจปัญหาความแตกต่างของนักเรียนทั้งในด้านความรู้ สถานภาพครอบครัว น้อมให้ความช่วยเหลือด้วยความเมตตา และจริงจังมากน้อยเพียงใด (+)

ข้อ 26 ครูซึ่งมักจะสอนท่อมเสริมให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อนเป็นกรณีพิเศษ มีจำนวนมากน้อยเพียงใด (+)

ข้อ 27 ครูในโรงเรียนซึ่งมักจะปรับวิธีการสอนของตนเองให้เข้ากับความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แต่ละห้อง มีจำนวนมากน้อยเพียงใด (+)

ข้อ 28 ท่านมักจะให้แบบฝึกหัดเสริมหรือมอบหมายงานแก่นักเรียน (+)

ข้อ 29 ท่านมักจะเตรียมการสอนนักเรียนมาล่วงหน้า (+)

ข้อ 30 ท่านมักจะทบทวนบทเรียนให้นักเรียนในช่วงก่อนสอบ (+)

3.2.5 ความรู้สึกพึงพอใจในงาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการประเมินความรู้สึกพึงพอใจของครูต่อโรงเรียนที่สอนอยู่และต่อการเรียนการสอนทั่วไป

การวัดตัวแปร

ความรู้สึกพึงพอใจในงาน ใช้ข้อความในแบบสอบถาม 6 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 31-36 ดังนี้

ข้อ 31 ท่านรู้สึกว่าเป็นโรงเรียนของท่านอยู่ (+)

ข้อ 32 ท่านรู้สึกว่าเป็นเพื่อนร่วมงานส่วนมากเป็นคนที่น่าคบหาสมาคม (+)

ข้อ 33 ท่านรู้สึกว่าการงานที่ท่านรับผิดชอบมากเกินไป (-)

ข้อ 34 ถ้าเป็นไปได้ท่านอยากจะย้ายไปอยู่โรงเรียนอื่น (-)

ข้อ 35 ท่านคิดว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าเบื่อ (-)

ข้อ 36 อุปกรณ์การสอนและห้องเรียนสะดวกสบายและเอื้อต่อการเรียนการสอนเพียงใด (+)

3.2.6 การรับรู้ว่ามีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่สามารถที่จะแก้ไขปรับปรุงได้ เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการรับรู้หรือเป็นเรื่องของครู ซึ่งจะออกมาในเชิงบวกหรือลบ โดยเฉพาะในเชิงบวกจะมองว่าการทำงานอย่างหนักจะมีผลต่อการปรับปรุงสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนได้

การวัดตัวแปร

การรับรู้ว่ามีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่สามารถที่จะแก้ไขปรับปรุงได้ ให้ข้อความในแบบสอบถาม 8 ข้อความ ตั้งแต่ข้อ 37-44 ดังนี้

ข้อ 37 ท่านเชื่อว่าท่านสามารถทำให้นักเรียนที่ท่านสอนเรียนดีขึ้นได้ ถ้าให้เวลาแก่พวกเขามากขึ้น (+)

ข้อ 38 ท่านคิดว่าเท่าที่ทำการสอนนักเรียนเท่านี้ก็มากเกินพอแล้ว (-)

ข้อ 39 ท่านคิดว่าถ้าท่านเตรียมการสอนให้มากขึ้น นักเรียนที่ท่านสอนจะเรียนดีขึ้น (+)

ข้อ 40 นักเรียนจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดีขึ้นได้ ถ้าครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนนี้พัฒนาการสอนอย่างจริงจัง (+)

ข้อ 41 การสอนท่อมเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนนี้เป็นภาระเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ (-)

ข้อ 42 การทดสอบนักเรียนบ่อย ๆ ทำให้นักเรียนในโรงเรียนนี้มีความกระตือรือร้นและพร้อมอยู่เสมอ (+)

ข้อ 43 การให้แบบฝึกหัดและตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้นักเรียนในโรงเรียนนี้มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมากขึ้น (+)

ข้อ 44 การใช้เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ไม่ได้มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนนี้ (-)

มาตรวัดตัวแปรทางด้านบรรยากาศทางสังคมที่ได้กล่าวมานี้ ประกอบด้วยข้อความที่ใช้วัดอรรถประโยชน์ความรู้สึกตามการรับรู้ของนักเรียนและครูในด้านต่างๆ ว่าอยู่ในระดับใด โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง, มาก, เป็นประจำ	5	1
เห็นด้วย, ค่อนข้างมาก, ค่อนข้างบ่อย	4	2
ไม่แน่ใจ, ปานกลาง, เป็นบางครั้ง	3	3
ไม่เห็นด้วย, น้อย, นาน ๆ ครั้ง	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง, น้อยมาก, (ไม่เคยทำเลย)	1	5
ระดับการศึกษาสูงสุดที่นักเรียนและพ่อแม่คาดหวังว่าจะสามารถเรียนได้		
คงจะไม่จบ ม. 3	1	
จบ ม. 3	2	
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	3	
ปวส. หรืออนุปริญญา	4	
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	5	

การทดสอบความเที่ยงตรง (validity) และความน่าเชื่อถือ (reliability)

ของเครื่องมือวัด

ความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัดหรือแบบสอบถาม หมายถึง ลักษณะที่บ่งให้ทราบว่า เครื่องมือและแบบสอบถามนั้น สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้อย่างตรงประเด็นมากน้อยเพียงใด ถ้าเครื่องมือนั้นสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ตรงประเด็นมาก เรียกว่าเครื่องมือนี้มีความเที่ยงตรงสูง (สุมรรณและชัชวาลน์, 2522 : 219) ซึ่งในการสร้างเครื่องมือวัดนี้ ผู้วิจัยเริ่มจากการใช้แนวคิดทฤษฎีและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร และจากมาตรวัดในผลงานวิจัยต่างๆ ที่ผ่านมา หลังจากนั้นจึงนำข้อความจากคำถามทั้งหมดให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจเพื่อแก้ไข จึงเป็นที่มั่นใจได้ในระดับหนึ่งว่า เครื่องมือวัดนี้มีความเที่ยงตรง (validity) ตามที่ผู้วิจัยต้องการ

เมื่อได้สร้างเครื่องมือวัดขึ้นมาแล้ว มีความจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องนำเครื่องมือดังกล่าวไปทดสอบค่าความน่าเชื่อถือ (reliability) เพราะว่าการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ นั้นจะทำให้เครื่องมือนั้นสามารถวัดตัวแปรได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งจะทำให้มาตรวัดมีความน่าเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น สำหรับการทดสอบหาความน่าเชื่อถือจะประเมินด้วยคอมพิวเตอร์ โดยการนำผลที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างไปทดสอบหาค่าความน่าเชื่อถือ (reliability coefficient,

alpha) เพื่อพิจารณาว่าข้อมูลหรือคำตอบที่ได้มานั้นมีความสอดคล้องต้องกันภายในหรือไม่ จากนั้นค่อยตรวจสอบถึงข้อความหรือคำถามว่าจะให้อยู่ต่อไป หรือตัดข้อความใดบ้างออกไป ก่อนที่จะนำไปศึกษาซึ่งก็แล้วแต่กรณีไป ซึ่งในทางระเบียบวิธีนั้นการพิจารณาว่าข้อความใดจะคงอยู่หรือตัดออกไปขึ้นอยู่กับ

1. ค่าสหสัมพันธ์ของข้อความทั้งหมด (corrected item total correlation) คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อความใดข้อความหนึ่งกับคะแนนรวมทั้งหมดของมาตรวัดนั้น โดยที่ไม่รวมค่าคะแนนของข้อความดังกล่าวอยู่ด้วย เมื่อใดก็ตามที่พิจารณาโดยการเปรียบเทียบกับข้อความอื่น ๆ แล้วมีค่าต่ำกว่าข้อความอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด จะถือว่าข้อความนั้นขาดความสอดคล้องกับข้อความที่เหลือของมาตรวัดนั้น ๆ

2. ค่า alpha (alpha if item deleted) คือ ค่าที่แสดงให้เห็นว่าถ้าตัดข้อความใดข้อความหนึ่งออกไปแล้ว จะทำให้ค่าความน่าเชื่อถือของมาตรวัดนั้น ๆ สูงขึ้นหรือลดลงไปอย่างไรบ้าง และหากว่าทำให้มาตรวัดนั้นมีค่าสูงขึ้นยิ่งกว่าเดิมแล้ว ก็สมควรที่จะตัดข้อความนั้นออกไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมานั้นไปทำการทดสอบก่อน (pre-test) กับครูและนักเรียน โรงเรียนชัยรัตน์ ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวนกลุ่มละ 20 คน จากนั้นก็เอาคำตอบของตัวแปรที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบทางสังคมของโรงเรียนและบรรยากาศทางสังคมของโรงเรียน ที่ประกอบไปด้วย ข้อความที่ให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกนึกคิด (สามารถดูแบบสอบถามได้ใน ภาคผนวก ข.) จำนวนทั้งสิ้น 109 ข้อ ดังนี้

1. การจัดระเบียบทางสังคม 35 ข้อ
 - 1.1 ด้านการบริหาร 15 ข้อ
 - 1.2 ด้านการบริการนักเรียน 10 ข้อ
 - 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน 10 ข้อ

(ด้านการบริหารเป็นการประเมินตามทัศนะของครูเท่านั้น ส่วนด้านการบริการนักเรียนและการจัดกิจกรรมนักเรียนทั้งครูและนักเรียนเป็นผู้ประเมิน)

2. บรรยากาศทางสังคม 74 ข้อ

- 2.1 ตามการรับรู้ของนักเรียน 4 ตัวแปร

- 2.1.1 การรับรู้เกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อ

ตนเองในปัจจุบัน 6 ข้อ

- 2.1.2 การรับรู้เกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อตนเองในอนาคต 6 ข้อ
- 2.1.3 ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของการศึกษา 10 ข้อ
- 2.1.4 การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานทางการศึกษาของโรงเรียน 8 ข้อ
- 2.2 ตามการรับรู้ของครู 6 ตัวแปร
- 2.2.1 การประเมินและการคาดหวังของครูในปัจจุบันต่อนักเรียนในโรงเรียน 8 ข้อ
- 2.2.2 การประเมินและการคาดหวังของครูต่ออนาคตของนักเรียนในโรงเรียน 8 ข้อ
- 2.2.3 การรับรู้ของครูเกี่ยวกับพ่อแม่ในการส่งเสริมผลักดันให้นักเรียนมีส่วนร่วมผลทางการเรียน 8 ข้อ
- 2.2.4 การส่งเสริมผลักดันของครูต่อนักเรียนในลักษณะปัจเจกบุคคล 6 ข้อ
- 2.2.5 ความรู้สึกพึงพอใจในงาน 6 ข้อ
- 2.2.6 การรับรู้ว่ามีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนสามารถที่จะแก้ไขปรับปรุงได้ 8 ข้อ

เมื่อนำมาตรวัดดังกล่าวนี้ไปทดสอบความน่าเชื่อถือ ปรากฏค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. ตัวแปรด้านการบริหาร มีข้อความที่วัดจำนวน 15 ข้อ คือ คำถามข้อ 1-15 ปรากฏว่าได้ค่า alpha coefficients เท่ากับ .94522 จากนั้นนำค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อความแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อความทั้งหมดมาวิเคราะห์ เพื่อตัดสินใจว่าข้อความใดควรจะคงไว้หรือตัดออกไป ซึ่งเมื่อนิยามค่า corrected item total correlation พบว่าทุก ๆ ข้อความมีค่าอยู่ในระดับสูง จึงทำให้ค่า alpha coefficient อยู่ในระดับสูง คือ .94522 จึงไม่ต้องได้รับการปรับปรุง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของมาตรวัดการบริหาร

ข้อความ	corrected item total correlation	alpha if item deleted
1	.61462	.94410
2	.69868	.94200
3	.79546	.93937
4	.80490	.93926
5	.77244	.94043
6	.58769	.94444
7	.73325	.94162
8	.69370	.94411
9	.72126	.94155
10	.80666	.93957
11	.71701	.94142
12	.72708	.94143
13	.77073	.94014
14	.66698	.94264
15	.74188	.94097
จำนวนทั้งหมด 15 ข้อ		reliability coefficients alpha = .94522

2. ตัวแปรด้านการบริการนักเรียนตามการประเมินของนักเรียน มีข้อความที่วัดจำนวน 10 ข้อ คือ คำถามข้อ 16-25 ปรากฏค่า alpha coefficient เท่ากับ .62926 ดังตารางที่ 2 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ข้อ 16 ปรากฏว่าค่า alpha coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .66555 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 3 ในภาคผนวก ค.

3. ตัวแปรด้านการบริการนักเรียนตามการประเมินของครู มีข้อความที่วัดชุดเดียวกับของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ คือ คำถามข้อ 16-25 ปรากฏค่า alpha coefficient เท่ากับ .85067 ดังตารางที่ 4 ต่อมาได้ตัดข้อความที่ 16 ออกไปเพื่อให้แบบสอบถามมีความเป็นแบบเดียวกันกับของนักเรียนเพื่อสะดวกในการวิจัย ปรากฏว่าค่า alpha coefficient ก็ยังคงมีค่าค่อนข้างสูง คือ .82443 ดังตารางที่ 5 ในภาคผนวก ค.

4. ตัวแปรด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนตามการประเมินของนักเรียน มีข้อความที่วัดจำนวน 10 ข้อ คือ คำถามข้อ 26-35 ปรากฏค่า alpha coefficient เท่ากับ .74558 ดังตารางที่ 6 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ข้อ 30 ปรากฏว่าค่า alpha coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .75530 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 7 ในภาคผนวก ค.

5. ตัวแปรด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนตามการประเมินของครู มีข้อความที่วัดชุดเดียวกับของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ คือ คำถามข้อ 26-35 ปรากฏค่า alpha coefficient เท่ากับ .89178 ดังตารางที่ 8 ต่อมาได้ตัดข้อความที่ 30 ออกไป เพื่อให้แบบสอบถามมีความเป็นแบบเดียวกันกับของนักเรียนเพื่อสะดวกในการวิจัย ปรากฏว่า alpha coefficient ก็ยังคงมีค่าค่อนข้างสูง คือ .88328 ดังตารางที่ 9 ในภาคผนวก ค.

6. ตัวแปรการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อตนเองในปัจจุบัน มีข้อความที่ใช้วัด จำนวน 6 ข้อ คือ คำถามข้อ 1-6 ปรากฏค่า alpha coefficient เท่ากับ .40422 ดังตารางที่ 10 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ข้อ 2 และ 6 ปรากฏว่าค่า alpha coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .49630 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 11 ในภาคผนวก ค.

7. ตัวแปรการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อตนเองในอนาคต มีข้อความที่ใช้วัด จำนวน 6 ข้อ คือ คำถามข้อ 7-12 ปรากฏค่า alpha coefficient เท่ากับ .69654 ดังตารางที่ 12 ในภาคผนวก ค. ซึ่งเมื่อพิจารณาว่า corrected item total correlation พบว่าข้อความที่ 10 มีค่าต่ำสุดคือ .15594 แต่

ข้อความดังกล่าวมีความสำคัญตรงตามเนื้อหาของตัวแปร ประกอบกับหากนิยามค่า α coefficient พบว่ามีค่าสูงพอสมควรแล้ว ผู้วิจัยจึงไม่ได้ตัดข้อความดังกล่าวออก

8. ตัวแปรการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของการศึกษา มีข้อความที่ใช้วัดจำนวน 10 ข้อ คือ คำถามข้อ 13-22 ปรากฏค่า α coefficient เท่ากับ .66488 ดังตารางที่ 13 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ข้อ 13 และ 14 ปรากฏว่าค่า α coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .73528 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 14 ในภาคผนวก ค.

9. ตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานทางการศึกษาของโรงเรียน มีข้อความที่ใช้วัดจำนวน 8 ข้อ คือ คำถามข้อ 23-30 ปรากฏค่า α coefficient เท่ากับ .73428 ดังตารางที่ 15 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ข้อ 27 ปรากฏว่าค่า α coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .77862 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 16 ในภาคผนวก ค.

10. ตัวแปรการประเมินและการคาดหวังของครูในปัจจุบันต่อนักเรียนในโรงเรียน มีข้อความที่ใช้วัดจำนวน 8 ข้อ คือ คำถามข้อ 1-8 ปรากฏค่า α coefficient เท่ากับ .82563 ดังตารางที่ 17 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ข้อ 2 ปรากฏค่า α coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .82803 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 18 ในภาคผนวก ค.

11. ตัวแปรการประเมินและการคาดหวังของครูต่ออนาคตของนักเรียนในโรงเรียน มีข้อความที่ใช้วัดจำนวน 8 ข้อ คือ คำถามข้อ 9-16 ปรากฏค่า α coefficient เท่ากับ .84229 ดังตารางที่ 19 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ข้อ 12 และ 13 ปรากฏว่าค่า α coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .84855 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 20 ในภาคผนวก ค.

12. ตัวแปรการรับรู้ของครูเกี่ยวกับพ่อแม่ในการส่งเสริมผลักดันให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน มีข้อความที่ใช้วัดจำนวน 8 ข้อ คือ คำถามข้อ 17-24 ปรากฏค่า α coefficient เท่ากับ .68583 ดังตารางที่ 21 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ 19 และ 23 ปรากฏว่าค่า α coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .72459 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 22 ในภาคผนวก ค.

13. ตัวแปรการส่งเสริมผลึกตันของครูต่อนักเรียนในลักษณะปัจเจกบุคคล มีข้อความที่ใช้วัดจำนวน 6 ข้อ คือ คำถามข้อ 25-30 ปรากฏค่า alpha coefficient เท่ากับ .59065 ดังตารางที่ 23 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ข้อ 28 ปรากฏว่าค่า alpha coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .63073 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 24 ในภาคผนวก ค.

14. ตัวแปรความรู้ลึกพึงพอใจในงานของครู มีข้อความที่ใช้วัด 6 ข้อ คือ คำถามข้อ 31-36 ปรากฏค่า alpha coefficient เท่ากับ .60942 ดังตารางที่ 25 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ข้อ 33 ปรากฏว่าค่า alpha coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .65031 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 26 ในภาค ผนวก ค.

15. ตัวแปรการรับรู้ของครูว่าสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนสามารถที่จะแก้ไข ปรับปรุงได้ มีข้อความที่ใช้วัด 8 ข้อ คือ คำถามข้อ 37-44 ปรากฏค่า alpha coefficient เท่ากับ .53522 ดังตารางที่ 27 ต่อมาได้ตัดข้อความที่มีค่า corrected item total correlation ที่ต่ำมากกว่าข้ออื่น ๆ ออกไป ได้แก่ข้อ 38 และ 40 ปรากฏว่าค่า alpha coefficient เพิ่มขึ้นเป็น .62102 ทั้งนี้ ดังตารางที่ 28 ในภาคผนวก ค.

การกำหนดค่าเฉลี่ย

เนื่องจากมีกลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม คือ นักเรียนและครู พิจารณาค่าเฉลี่ยดังนี้

ในการที่มีตัวอย่างหลายคนในแต่ละกลุ่มของแต่ละแบบประเมิน คำนวณคะแนนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างก่อน โดยเอาคะแนนแต่ละคนมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนตัวอย่างในกลุ่มตัวอย่างนั้น

$$\text{คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนทุกคนในกลุ่ม}}{\text{จำนวนคนในกลุ่ม}}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน

$$= \frac{\text{ผลรวมของคะแนนนักเรียนทุกคนในกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง}}$$

$$\text{คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนครูทุกคนในกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง}}$$

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทดสอบนักเรียนที่มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามโครงการติดตามประเมินการใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2533 จำนวน 31 โรงเรียน ดังนี้

พระปฐมวิทยาลัย	กาญจบุรี
พอเงินวิทยาคม	ลำลูกกา
ราชินีบูรณะ	ศึกษาลิขิตวาลวัฒน์สายน้ำรุ่ง
จ้าวรายบุญมีรังสฤษดิ์	สตรีสมุทรปราการ
เพิ่มวิทยา	เป็ริงวิสุทธาธิบดี
บางเลนวิทยา	พุลเจริญวิทยา
บางหลวงวิทยา	บางแก้วประชาสรรค์
วัดไร่ขิงวิทยา	วัดทรงธรรม
รัตนโกสินทร์สมโภชน์บวรนิเวศศาลายา	บางหัวเสือกาญจนบุรีเนรมินิล
รัตนธานีเบศรี	ป้อมมหานาคราชสวาทสามนทร์
สตรีนันทบุรี	เกตุมวดีศรีวารคุณวิทยา
วัฒนโชติศรีบุญญาคม	สมุทรสาครบูรณะ
บางใหญ่	สมุทรสาครวิทยาลัย
เนกกิจประชาอุปถัมภ์	กุศลวิทยา
ปทุมธานีสัมพันธ์น้ำรุ่ง	วัดธรรมจริยาภิรมย์
ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	

ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัย ได้สำรวจจากนักเรียนและครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละโรงเรียนจำนวน 31 โรงเรียน ซึ่งถือเป็นตัวแทนของโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับโรงเรียนที่เป็นประชากรในการศึกษาคั้งนี้ โดยมีหน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) คือโรงเรียน โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกประชากรทั้งหมดที่เป็นหน่วยโรงเรียนจำนวน 31 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 กลุ่มครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมวดวิชาละ 1 คน จาก

โรงเรียน 31 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 217 คน

ขั้นที่ 3 กลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะการสุ่มดังนี้

1) สุ่มจำนวนห้องเรียนของแต่ละโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

- โรงเรียนที่มีห้องเรียน 10 ห้องเรียนขึ้นไป สุ่มมา 5 ห้องเรียน
- โรงเรียนที่มีห้องเรียน 7-9 ห้องเรียน สุ่มมา 4 ห้องเรียน
- โรงเรียนที่มีห้องเรียน 4-6 ห้องเรียน สุ่มมา 3 ห้องเรียน
- โรงเรียนที่มีห้องเรียน 1-3 ห้องเรียน สุ่มมา 2 ห้องเรียน

2) สุ่มนักเรียนจากห้องที่ได้ในข้อ 1 โดยใช้วิธีการสุ่มเป็นระบบ (systematic random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 575 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 31 โรงเรียนที่เป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษา พร้อมทั้งแนบจดหมายขอความร่วมมือในการทำการวิจัยและคำชี้แจงใการตอบแบบสอบถาม โดยในที่นี้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน 575 ชุด ได้รับกลับคืน 509 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.5 แต่เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 23 ชุด คิดเป็นร้อยละ 4 ซึ่งจะเหลือเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 486 ชุด และส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู 217 ชุด ได้รับกลับคืน 178 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82 แต่เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 4 ชุด คิดเป็นร้อยละ 1.8 ซึ่งเหลือเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 174 ชุด

เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมด 8 ข้อ
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินด้านการให้บริการนักเรียน และการจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน มีทั้งหมด 9 ข้อ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศทางสังคมของโรงเรียน มีทั้งหมด 25 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว มีทั้งหมด 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินด้านการจัดระเบียบทางสังคมของโรงเรียน มีทั้งหมด 33 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศทางสังคมของโรงเรียน มีทั้งหมด 35 ข้อ (ดังรายละเอียดในตอนต้น)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x ในการประมวลผลข้อมูล และจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือ (reliability coefficient alpha)
2. การใช้ตารางแจกแจงความถี่ (frequencies) โดยระบุค่าเป็นร้อยละ เพื่อพรรณาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
3. การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย (simple regression analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเพียงอย่างละ 1 ตัวแปร โดยบอกทิศทางและขนาดความสัมพันธ์ด้วย ทั้งนี้โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
4. การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)